

Riigikogu rahanduskomisjoni istungi protokoll nr 52

Tallinn, Toompea

Esmaspäev, 9. märts 2020

Algus 11.15, lõpp 12.55

Juhataja: Aivar Kokk (esimees)

Protokollija: Helda Puura (konsultant)

Võtsid osa:

Komisjoni liikmed: Dmitri Dmitrijev, Tiit Kala, Maris Lauri, Jürgen Ligi, Natalia Malleus, Kersti Sarapuu, Riina Sikkut, Andres Sutt, Aivar Sõerd

Komisjoni ametnikud: Tiina Licht (nõunik-sekretariaadijuhataja), Kristo Varend (nõunik), Andres Ando (nõunik), Vivian Pöld (konsultant)

Puudus: Urmas Reitelmann

Kutsutud: Rahandusministeeriumi maksu- ja aktsiisipoliitika osakonna peaspetsialist Heidi Vessel ja fiskaalpoliitika osakonna analüütik Merliin Laos (3. päevakorrapunkt); Riigi Tugiteenuste Keskuse jurist Piret Eelmets ja Rahandusministeeriumi riigieelarve osakonna nõunik Karin Reiska (4. päevakorrapunkt)

Päevakord:

1. Nädala töökava kinnitamine
2. Kollektiivne pöördumine „Jagame Eesti Euroopa Liidu toetuste taotlemisel ja rakendamisel kaheks piirkonnaks“
3. Rahandusministeeriumi ülevaade uuringust e - sigarettide maksustamise kohta
4. Vabariigi Valitsuse algatatud algatatud perioodi 2014–2020 struktuuritoetuse seaduse ja välissuhtlemisseaduse muutmise seaduse eelnõu (129 SE) ettevalmistamine teiseks lugemiseks
5. Info ja muud küsimused

1. Nädala töökava kinnitamine

Riigikogu rahanduskomisjoni nädala (09.03.2020-13.03.2020) töökava

Komisjoni istung esmaspäev, 09.03.2020 kell 11.15

1. Nädala töökava kinnitamine
2. Kollektiivne pöördumine „Jagame Eesti Euroopa Liidu toetuste taotlemisel ja rakendamisel kaheks piirkonnaks“
3. Rahandusministeeriumi ülevaade uuringust e - sigarettide maksustamise kohta
4. Vabariigi Valitsuse algatatud algatatud perioodi 2014–2020 struktuuritoetuse seaduse ja välissuhtlemisseaduse muutmise seaduse eelnõu (129 SE) ettevalmistamine teiseks lugemiseks
5. Info ja muud küsimused

Komisjoni istung teisipäev, 10.03.2020 kell 14.00

1. Vabariigi Valitsuse algatatud rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise seaduse ja teiste seaduste muutmise seaduse eelnõu (130 SE) ettevalmistamine teiseks lugemiseks. Kohtumine huvigruppidega
2. Vabariigi Valitsuse algatatud perioodi 2014–2020 struktuuritoetuse seaduse ja välissuhtlemisseaduse muutmise seaduse eelnõu (129 SE) ettevalmistamine teiseks lugemiseks
3. Info ja muud küsimused

Otsustati:

1.1. Kinnitada nädala töökava (konsensus: Dmitri Dmitrijev, Tiit Kala, Aivar Kokk, Maris Lauri, Jürgen Ligi, Natalia Malleus, Kersti Sarapuu, Riina Sikkut, Andres Sutt, Aivar Sõerd).

2. Kollektiivne pöördumine „Jagame Eesti Euroopa Liidu toetuste taotlemisel ja rakendamisel kaheks piirkonnaks“

Komisjoni esimehe **Aivar Koka** sõnul eelmisel komisjoni istungil otsustati mitte nõustuda kollektiivses pöördumises esitatud ettepanekutega. Komisjoni liikmetele edastati läbivaatamiseks vastuskirja kavand. Kuna **Aivar Sõerd** märkis, et tema soovib jääda erapooletuks, tegi komisjoni esimees ettepaneku viia läbi hääletus.

Otsustati:

2.1. Vaadata läbi ja kiita heaks vastus kollektiivsele pöördumisele (poolt 9: Dmitri Dmitrijev, Tiit Kala, Aivar Kokk, Maris Lauri, Jürgen Ligi, Natalia Malleus, Kersti Sarapuu, Riina Sikkut, Andres Sutt; vastu 0; erapooletuid 1: Aivar Sõerd).

3. Rahandusministeeriumi ülevaade uuringust e - sigarettide maksustamise kohta

Komisjoni esimees **Aivar Kokk** tuletas meelde, et eelmisel aastal tubakaaktsiisi seaduse menetlemisel jäi üles e-sigarettide maksustamise teema. Nüüdseks on Rahandusministeeriumil valminud analüüs alternatiivsete tubakatoodete aktsiisiga maksustamise kohta.

Heidi Vesseli sõnul koosneb analüüs viiest osast: ülevaade olukorrast ja ilmnenu probleemidest, alternatiivsete tubakatoodete maksustamise kogemused teistes liikmesriikides, Eesti ettevõtjate arvamusest tubakavedelike maksustamise kohta, aktsiisiga maksustamise stsenaariumid ning järeldused. Tubakavedelike aktsiisiga maksustamise kohta on koostatud viis stsenaariumi, kalkuleerimaks, milline oleks võimalik aktsiisitulu. Lisaks on kulud, mis on vajalikud tubakavedelikelt aktsiisi kogumiseks. Kuludeks on maksumärkide trükkimine, nikotiinisisalduse analüüsi proovide tegemine, administratiivse koormuse suurenemine. Ta tõi näiteks, et nikotiinisisalduse analüüsi üks proov maksab 180 eurot, samal ajal kui aktsiisi kogutakse sellelt tootelt 2 eurot. Nikotiinisisalduse eristamine tähendab siis mitte ainult milligrammi põhise nikotiinisisalduse maksustamist, vaid üldse nende toodete eristamist. **Aivar Kokk** väitis, et analüüsi koostamisel ei ole arvestatud piirikaubandusega.

Heidi Vessel selgitas, et on arvestatud nii piirikaubandusega kui ka turusiseste muudatustega. **Merliin Laos** lisas, et piirikaubandust on üsna raske hinnata, piirikaubandusest me räägime eelkõige selles võtmes, et inimesed lähevad alkoholi ostma ja siis ostavad tubakatooteid. **Aivar Kokk** sellega ei nõustunud.

Merliin Laose sõnul on piirikaubandus meie jaoks eelkõige need Läti piiril olevad poed ja need ei müü e-vedelikke.

Jürgen Ligi soovis täpsustada mõistet tubakavedelikud.

Heidi Vessel vastas, et kaalumisel oli ka mõiste e-sigarettide vedelik, aga kuna neid aineid kasutatakse nagu tubakatoodet - sisse hingates, siis jäädigi selle juurde.

Aivar Sõerdi sõnul laekus tubakaaktsiisi rohkem kui alkoholiaktsiisi.

Merliin Laos ütles, et tubakatootjad olid üsna üllatunud sellise tulemuse peale, et sigarettide

kogused on kasvanud võrreldes eelmise aastaga, nagu oleks suitsetamine populaarsemaks muutunud. Tegelik põhjus on selles, et salaturg, mis eelmise aasta alguses oli hinnanguliselt 13%, oli aasta lõpul 9,9%. Tulemus, mida Eesti näitab salaturu vähenemisest on märkimisväärne võrreldes teiste naaberriikidega, nad ei küündi meie tasemele.

Riina Sikkut küsis vedelike hinna kujunemise kohta ja märkis, et aktsiisi osakaal hinnast on väike. Tema sõnul maapiirkonnas sotsiaaltöötajad ütlevad, et lapsed juba 5.-6. klassis kasutavad e-sigaretti, sest see ei jäta lõhna juurde. Tõmmatakse nii nikotiiniga kui ka nikotiiniga toodet, mida kätte saadakse. Neile ei ole oluline, mis seal sees on, oluline on see suitsetamise harjumise tekitamine ja kas nad edaspidi liiguvad sigareti või mingi muu asja peale, see on eraldi küsimus. Sihtrühma, kes aktiivselt kasutab e-sigaretti ja keda me tahaks sellest eemale hoida, neid see, kas nikotiiniga või nikotiiniga ei huvita, nad ei tee teadlikku otsust. Ta pooldab ühesugust maksustamist.

Heidi Vesseli arvates on hinna kujunemisel oluline kasumi soov ja tulukus.

Andres Sutt küsis, mis on tänase arutelu eesmärk ja oli nõus ministeeriumi ettepanekuga.

Aivar Kokk viitas detsembris toimunud arutelule aktsiisi vähendamise teemal, kus ei käsitletud toodete erinevat maksustamist sõltuvalt nikotiini sisaldusest. Me oleme rääkinud kogu aeg ühesugusest maksustamisest, sõltumata, milline toode on. Küsimus oli lihtsalt selles, et väidetakse piirikaubanduse suurt osakaalu selles sektoris. Täna siit me vastust ei saanud, kas on või ei ole.

Merliin Laos lisas, et piirikaubandus on ka e-kaubandus. Selles mõttes, et seda ei tooda Lätist, on ka teised poed, seda tellitakse absoluutselt igalt poolt.

Aivar Koka sõnul näiteks kauplused Võrus ja Valgas pandi paari kuu pärast kinni, kui see aktsiis tuli. See näitab, et kuskilt mujalt toodi kaup, suure tõenäosusega on kaks võimalust - Lätist või Venemaalt. Järelikult aktsiisid jäävad meil saamata, lisaks ravime meie, aga aktsiisi maksame teise riiki. Täna on lihtsalt see küsimus, kas aktsiisimuudatus toob kaasa valdavalt Eestist ostmise, mis on kontrollitav turg või käiakse ja ostetakse mujalt. Veel on arutelu, kas võiks maksustada täna e- sigareti vedelike komponente.

Heidi Vesseli arvamusele ei ole siseriiklike meetmetega võimalik võidelda selle vastu, kuna inimesed liiguvad vabalt. Need probleemid tulenevad sellest, et meil ei ole ühtset Euroopa Liidu maksustamise süsteemi, kus kõik riigid ühtlaselt kohustuslikult maksutaksid. Siis laheneksid probleemid suures osas.

Aivar Koka arvates ei tule sealt mitte sentigi meile aktsiisi ja segatakse solki kokku, mis on tervisele väga ohtlik. Mis on teie ettepanek? Kas see, et ühesugune peaks olema mõlemal aktsiis? Täna on küsimus see, et kas jätta see 0,2 peale või seda vähendatakse, see on poliitiline otsus. Aga kas nende komponentide maksustamine on ka kuskil laua peal olnud või ei ole?

Heidi Vesseli väitel me maksustame neid, meil on sellega korras. Meil ei ole seda probleemi, mis on Leedus.

Aivar Kokk ütleb, et me ei maksusta. Meil on poes kaks ust, ühes ruumis on e-sigaret ja teises on need purgid, mida segatakse, ühes on maksustatud ja teises ei ole. Väidetakse, et hinnavahe on sadades kordades.

Heidi Vessel ütleb, et kui me jätaksime maksustamata, siis meil oleks väga suured probleemid ja lõpuks kohtupraktika paneb paika, kas on varjatud tehing. Samas maksubaas peaks olema laiapõhine.

Merliin Laos lisab, et nendel suitsetajatel on juba teatud harjumus, kust neid tooteid saada. Ja kui seal jääb ikkagi see liin nõ odavamaks kui Eestis ka maksumäära alandamisel, siis mingi osa jääb alati kasutama võimalust osta nõ teisel pool piiri.

Riina Sikkuti küsimus puudutas kuumutatud tubakatooteid, teema oli eelmisel nädalal täiskogus. Kui kuumutatud tubakatooted meil turule tulevad, siis sotsiaalkomisjon selle aktsiisi poolega pole tegelenud. Kas ma saan aru, et need lähevad siis suitsetamistubaka määraga ja siis hind kujuneb odavamaks kui sigarettidel. Nende turuosa on alguses ka väike, nii nagu nende e-sigarettide puhul, me saame vaadata, et mis toimuma hakkab.

Merliin Laos vastas, et alguses võib ollagi väike. Aga Leedus ja Lätis on hõivanud juba kolmandiku turust ja see on väga kiiresti kasvav trend.

Heidi Vessel lisab, et kuumutatud tubakatoodel on seade, mis maksab ja ei maksa sündmustest ette rutata.

Merliin Laos lisab, et tubakavedelik ei saavuta sellist osakaalu, aga kuumutatud tubakatoode on kindlasti see, mis võtab turuosa.

Heidi Vessel teavitab, et ministeeriumi järeldus analüüsist ja ettepanek on nikotiiniga ja nikotiinita tooteid maksustamisel mitte eristada ja jätkata praeguse maksumääraga. Kui selline lahendus ei sobi, et jätkata praeguse määraga, siis vähendada kompromissina määra võrdselt kõikidele toodetele.

Aivar Kokk tänab osalejaid ja viitab, et edasiminekuks otsuse tegemine on poliitikute käes.

4. Vabariigi Valitsuse algatatud perioodi 2014–2020 struktuuritoetuse seaduse ja välissuhtlemisseaduse muutmise seaduse eelnõu (129 SE) ettevalmistamine teiseks lugemiseks

Aivar Kokk avas arutelu eelnõu ettevalmistamiseks teiseks lugemiseks. Eelmine kord jäi pooleli arutelu, kas 20 000 eurosed hanked muutuvad mittehankedeks. Kuidas tekib nüüd variant, et enam ei küsita kolme pakkumist? Väga paljudes piirkondades on 20 000 eurot väga suur summa, eriti tootlustuse valdkonnas. Me tekitame olukorra, kus tekib korruptsioonivarianti palju rohkem. Ta palub ministeeriumi esindajatel selgitada.

Piret Eelmets vastab, et teema puudutab just neid mitteriigihanke kohuslasi eelkõige, sest riigihanke kohuslastel on riigihanke piirmäärad. Nendel kohaldub oma asutusesisene juhend, et millest alates nad peavad siis kolme pakkumist võtma ja millal üldse mitte.

Aivar Kokk lisas, et kuni 30 000 hanke puhul on ikka kolm pakkumist.

Piret Eelmets vastas, et lihthanke piirmäär on 30 000 eurot varasema 10 000 euro asemel.

Piret Eelmets selgitas, et lihthanke piirmäär 30 000 eurot tähendab sisuliselt ka ikkagi riigihangete seaduse (RHS) § 3 järgimist, peab kõiki neid komponente ära kasutama ning hange ja ostud peavad olema läbipaistvad. Eelnõuga me tõstame selle 20 000 euroni, millest alates me tahame sisuliselt, et § 3 järgitaks ja me hakkame kontrollima seda.

Aivar Kokk küsis, mis põhjusel me seda vähendame.

Piret Eelmets viitas, et kõik peavad järgmina nii struktuuritoetuse seadust (STS) kui ka riigihangete seadust.

Aivar Kokk küsis, kas Euroopa Liidu rahadega võiks siis teha pimedalt ja kallimalt?

Piret Eelmets ütles, et kõik peavad järgima seda, kes on riigihanke kohuslased. Nüüd riigihanke kohuslastele me ütleme, et me kontrollime seda riigihangete seaduse järgmist alates 20 000 eurost, sõltumata sellest, mis hanke menetlusega on tegemist. Aga § 3 hakatakse kontrollima alates 20 000 eurost.

Aivar Kokk palus põhjendada, miks see hea on. See võib tekitada olukorra, kus lepatakse omavahel kokku ja tükeldatakse hanked.

Piret Eelmets viitas, et riigihanke kohuslased, nemad peavad niikuinii oma asutusesisest korda järgmina ja nad peavad võtma võrreldavaid pakkumisi. Kui nad seda ei tee, siis nad rikuvad oma sisekorda. Meie kontrollime neid alates 20 000 eurost. Need mittehankijad, nende puhul me läheneme samaviisiliselt, sest see raha on sama. Me nõuame siis riigihanke piiri järgimist ja RHS § 3 põhimõtteid sisuliselt. Need on ka kirja pandud, et need on ühetaolised ja kajastavad parimal moel seda põhimõtet. Summat on tõstetud erinevatel põhjustel, näiteks halduskoormuse vähendamine. Samuti on valitsuse tasandil otsustatud, et näiteks kui tagasinõue on kuni tuhat eurot, siis me põhimõtteliselt seda tagasi ei nõuagi ja riik katab selle ise. Jälle halduskoormuse vähendamiseks. On olemas Riigikohtu lahend eelmise aasta novembrist, mis räägib, et PRIA on siin toetuseandja. Seal oli lihthanke menetlus läbi viidud ja toimus rikkumine. Riigikohus ütles, et see ei ole riigihanke menetlus, see on paindlik

ja ei tohi võtta sisustada sama rangelt kui on riigihange. Seal ongi see paindlikkus olemas. Tuleb ka tõendada, et see hange ise vastab turuhinnale. Riskid on, aga ettevõtte peab lisama ka omafinantseeringu.

Aivar Kokk küsis, milline halduskoormus kasvab, kui võtta kolm pakkumist.

Piret Eelmets väitis, et oleme pidevalt tegelenud selle teemaga, et RHS § 3 ja muud olukorrad reguleerida nii, et need ostud oleksid mõistliku hinnaga. Ei pea olema kõige odavamad, aga asjad peavad olema tõhusad ja kvaliteetsed. Nüüd on viidud see riigihangete registrisse (RHR). Ta peab tõendama, et ta on läbi viinud hanke läbipaistvalt ja et hanke ese või see ese, mis ta teeb, on kõigile osapooltele arusaadav, mille suhtes hinda pakutakse. Kontrollitavus pärast on keeruline, kas need e-mailid on alles, küsimised, vastamised jne. Kui see läbi RHRi teha, siis on see kontrollitavuse jälgimine ja tõendamine lihtsam.

Aivar Kokk ütleb, et kuni 30 000 eurot on tänase RHS järgi lihthange, mida registrisse ei pea üles panema. Tuleb saata kolmele ettevõttele pakkumine.

Riina Sikkut väidab, et Keskkonnainvesteeringute Keskus (KIK) nõuab registrisse kandmist.

Aivar Kokk sõnab, et keegi ei saa mitte midagi nõuda. RHS kehtib lõplikult eelmise aasta 1. jaanuarist. Mida me ikkagi tahame muuta? Toob näite haiglate 800 000 eurose hanke tegemise kohta. Täna seaduses on kirjas, et hanke tulemusel peab panema perioodi sinna sisse. Ostad seadmed, siis ka hooldusaeg sinna arvestada viieks aastaks, kõik uued asjad ka sisse. Miks me püüame tekitada uuesti olukorra, et toimiva süsteemi nagu tahaks ära rikkuda.

Piret Eelmets ütles, et kõik toetuseandjad hindavad, et see riigihanke eeldatav maksumus oleks õigesti kontrollitud ja summeeritud ning kas ta pigem sinna riigihanke menetlusse läheb. Kas ta on lihthanke piir või on alla lihthanke piirmäära. Aga meil on küsimus, kes on need ettevõtjad ja mittetulundusühingud (MTÜ), et kuidas neid suunata sinna ning et oleks läbipaistvam ja konkurentsitõhusam ärakasutamine.

Aivar Kokk küsis, miks me püüame mingit ettevõtlusvormi teist moodi kohelda, kui ülejäänud ettevõtlusvorme. Kas me praegu püüame nagu mingisugustele ettevõtlusvormidele tekitada soodusolukorda.

Riina Sikkut tõi näite, et oletame, et ma olen MTÜ, kes euroraha eest pakub mingeid koolitusi või asju ja seoses sellega teeb hanke ning tahab ära kasutada 15 000 eurot. Kuidas ta seda täna peab tegema versus siis pärast selle muudatuse rakendamist, mis erinevus siis tuleb?

Piret Eelmets vastas, et riigihanget ei ole, sest et ta peab sedasama asja tegema alates 5000 eurost. Hiljem vaadatakse seda, mida ta tegema peab täna, alles 20 000 eurost.

Riina Sikkut täpsustab, et 15 000 euro puhul praegu ma peaks võtma kolm pakkumist ja tulevikus siis 15 000 euro puhul ma tegelikult siis tegema ei pea. Aga riigihangete registris registreerimine?

Piret Eelmets vastab, et meil on 140 toetustingimuste õigusakti määrust ja käskkirja, mis igatüks vaatab, et mis teemaline hange on.

Aivar Kokk kordab, et kuni 30000 eurot on lihthange.

Piret Eelmets selgitab, et see on riigihangete seaduse järgi. Aga meie struktuuritoetuste seadusega saame seada erikorra, sest meil on ka avalik ressurs ja me tahame, et see ostumenetlus oleks läbipaistvam. Sõltub sellest, kas on mingisugune innovaatiline tegevus või kas on konkreetsete asjade ostmise, kus on neid hindu lihtsalt vaja võrrelda. Järgida tuleb põhimõtteid, mis RHSs on.

Riina Sikkut küsib üle, et ehk siis 15 000 euro puhul kui ma praegu pean võtma 3 pakkumist, aga seda siis võin teha riigihangete registri väliselt.

Piret Eelmets vastab, et seda näevad ette juba konkreetsetelt toetusandja tingimused. Meil on toetusandja tingimuste määrus, mis ütleb, et kas sa pead selle projekti puhul RHR minema või mitte või võid sa kolme pakkumisega piirduda.

Aivar Kokk teavitab, et 99,9% kuni 30 000 eurose pakkumise tegijat ei pea registrisse üles panema neid kolme pakkumist.

Piret Eelmets väidab, et see on isegi nagu keeluvorm, et toetuse andja ei tohi alla 20 000

euroste hangete puhul üldse kontrollida, kas ta mingisugust võrreldavaid pakkumise võtnud või midagi teinud. Ta võib seda teha, ta võib-olla on RHR kasutanud ära, see on vabatahtlik. Me ei tohi seda kontrollida. See on tema kaitsenorm ka.

Riina Sikkut küsis, kui palju siis RHR kasutamist praegu on. Kui suur osa nendest ettevõtjatest, MTÜdest, kes riigihangete seaduse järgi sinna alla ei käi. Kui palju neist ikkagi peab kasutama RHRi, kas see on 1-2%, 10%, pooled.

Piret Eelmets vastab, et sellist statistikat päris ei ole, on erinevad toetusmeetmed näiteks KIK ja Kredex. Meil on vaja pettusevastaseid meetmeid, et oleks läbipaistev ja näitena võib tuua KIKi, kes ütles ka, et nendel on näiteks lammutustöödel kaks kuni kolm korda hinnad vähenenud, kui nad suunasid kõik sinna RHRi.

Riina Sikkut tõdes, et RHRi kaudu käiv maht võib tegelikult olla väga suur.

Piret Eelmets vastas, et võib olla, sõltub näiteks korterelamute renoveerimine või siis lammutus- või ehitustööd, mis on spetsiifilised ja mis tagab selle läbipaistvuse rohkem.

Andres Sutt soovib täpsustada, kas Euroopa Liidu rahasid alla 20 000 euro peab siis kontrollima?

Piret Eelmets vastas, et normi, mis praegu ütleb, et kui on ost kuni 5000 eurot, kontrollida ei tohi ja kohustust ka ei ole, tõstame nüüd 20 000 euro peale. Muutub ainult see, et me kontrollime alates 20 000 eurost.

Andres Sutt küsis, aga mis toimub allapoole 20 000 euroste summade puhul.

Karin Reiska vastas, et seda reguleerib asutuse sisekord. Kui ütleme, et asutus on ette näinud igal juhul üle 5000 euro või üle 10 000 euro, siis me seda ei kontrolli, see ei satu meie valimisse.

Aivar Kokk küsis, kas riigihanke nõude puhul, kui täna nüüd peab 5000 eurose lihthanke korral kolm pakkumist võtma, kas 20 000 eurose puhul ei pea võtma kolme pakkumist.

Piret Eelmets vastab, et ei. Neil on kohustused konkreetsetelt toetustingimustes.

Aivar Kokk küsib, kui omavalitsuse üks vald teeb hanke kui seadus on vastu võetud 19000 euro peale, kas on võimalik see hange teha ühele pakkujale.

Piret Eelmets vastab, et KOVi puhul ma ütlen et STSst tulenevalt meie kontrolli mõttes võib, aga oma asutuse, selle KOVi mõttes kindlasti ei või.

Andres Sutt soovib täpsustamist, et kes hindab nende asutuste sisekordade sobivust ja riskigrupile korrupsiooni muu riskigrupi vastavust.

Piret Eelmets vastab, et seda me ei tee. Me vaatame, et see konkreetne ost vastaks RHSi põhimõtetele ning oleks läbipaistev, võrreldav ja ei esineks pakkumiste huvide konflikti.

Andres Sutt nendib, et siis allapoole 20 000 euro on iga organisatsioon pädev toimetama.

Andres Sutt soovib täpsustada, et mis läheb nüüd kergemaks sellele teenuse ostjale, kes hanget teeb kuni 20 000 euroni.

Piret Eelmets vastab, et ta võib võtta usaldusväärset sobivalt isikult pakkumise ja rohkem ei kontrollita. Ja lisab, et kui toetust taotletakse, siis projektil on oma eelarve ja seda eelarvet hinnatakse, kas on mõistlik. Sealjuures peavad olema juba need võimalikud hinnapakumised, hinnakalkulatsioonid. See hinnatakse ja lepatakse kokku, et nii see on optimaalne eelarve.

Aivar Kokk viitab, et ega küsimus ei ole ju hinnas, küsimus on ju töö saamises. Me täna tekitame selle olukorra, et kuni 20 000 euroni on kokkulepped.

Piret Eelmets teavitab, et meil on ju muid fonditoetusi, mida Eesti kasutab, mis antakse otse Euroopa Komisjoni poolt. Euroopa Liidu finantsmäärus reguleerib seda otsetoetuste andmist, seal on samamoodi, st võib kuni 20 000 euroga minna otselepingusse ja keegi ei kontrolli.

Aivar Kokk küsib, et kas omavalitsus, siis sõltumata sellest, kas ta saab Euroopa Liidust raha või riigilt raha, peab tegema RHSi järgi hanked?

Piret Eelmets vastab, kui ta saab struktuuritoetuse oma tegevuse tegemiseks, siis ta peab järgima struktuuritoetuse seadust.

Aivar Kokk küsib, et kui KOV teeb MTÜ, siis ta ei pea 20 000 euro juures riigihanke seadust jälgima?

Piret Eelmets vastab, et ta peab järgima RHS § 3 ka praegu.

Andres Sutt küsib, mitu protsenti juhtudest see puudutaks, mida ei kontrollita. Palun andke andmed, kui palju 2019. aastal oleks neid hankeid välja jäänud tükiliselt ja summaliselt kokku.

Aivar Kokk küsib, mitmeks osaks on võimalik hanget teha selle seaduse muudatuse juures?

Piret Eelmets vastab, et üks riigihangete seaduse põhimõtteid on see, et tuleb konkurentsi tõhusalt ära kasutada ja ettevõtlust edendada. Uus põhimõte on see, et pigem tuleb seda põhjendada. Ka Euroopa Komisjon (EK) finantskorrektsiooni juhend ütleb, et kui toetuse saaja ei ole põhjendanud, miks ta ei ole oma hanget osadeks jaotanud, siis tehakse 10% finantskorrektsiooni.

Aivar Kokk viitab, et riigihangete seaduses on see kirjas, kui on üle 30 000 euro ja summad kokku, siis enam lihthange see ei ole. Aga praegu teie poolt pakutud variandi puhul saan aru, et mul võib olla 100 000 eurone jagatud viieks 20 000 euro suuruseks osaks ja ma ei pea mingisugust hanget tegema ja kõik võib suunata ühele pakkujale. Kas ma saan õigesti aru, kas teoreetiliselt on see võimalik?

Piret Eelmets vastab, et ei ole võimalik, tuleb vaadata, mida ostetakse.

Aivar Kokk toob näite 100 000 eurose summa kohta, mille kohta saab teha 6 erinevat hanget, kõik alla 20000 euro. Nüüd me tekitame olukorra, kus me püüame seda Euroopa Liidu raha niimoodi kasutada, et mingit kontrolli ei ole.

Piret Eelmets vastab, et ei saa neid mitteriigihanke kohuslasi sama rangelt võtta nii nagu RHS ütleb.

Piret Eelmets toob välja, et toetuse summad kõik ei tähenda kohe, et seal üks hankemenetlus peab olema ja see ongi kogu ostu summa ning seda peab kõik koos hankima. Seal vaadatakse läbi, mida ostetakse. Kui ostetakse kümme autot, siis loomulikult on üks hange.

Aivar Kokk sõnab, et 20 000 eurot on Eestis enamuse väikeettevõtjate jaoks suur raha, jätkame arutelu komisjonis peale teilt vastuse saamist ülejäänud küsimustele.

Aivar Kokk tänab osalejaid.

Karin Reiska küsis, kas EVEA kirja täna ei käsitleta.

Aivar Kokk teavitas, et EVEA kiri on laekunud ja ta küsib täiendavat informatsiooni.

Karin Reiska kinnitas, et küsitud arvutused tehakse ja edastatakse komisjonile.

Aivar Kokk võttis arutelu kokku ja tõdes, et peame endale selgeks tegema, kas me oleme valmis piirmäära 5000 eurolt 20 000 eurole tõstma või mitte. Praegu jäid mitmed küsimärgid üles, sealhulgas ka asutuste sisemiste kordade teemal, mille kohta on vajalik täpsem selgitus edasisel menetlemisel komisjonis.

Otsustati:

4.1. Jätkata arutelu komisjonis (konsensus: Dmitri Dmitrijev, Tiit Kala, Aivar Kokk, Maris Lauri, Jürgen Ligi, Natalia Malleus, Kersti Sarapuu, Riina Sikkut, Andres Sutt, Aivar Sõerd).

5. Info ja muud küsimused

5.1. 12. mail 2020 toimub komisjoni istung Eesti Pangas.

5.2. Maailmapanga ja IMF parlamentaarne konverents (13.-14.03) lükkub edasi oktoobrisse 2020 tulenevalt globaalsest situatsioonist seoses koroonaviirusega.

(allkirjastatud digitaalselt)
Aivar Kokk
juhataja

(allkirjastatud digitaalselt)
Helda Puura
protokollija